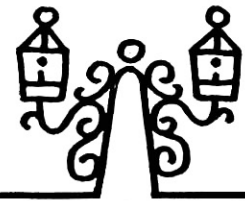

Kruununmakasiinin pelastus

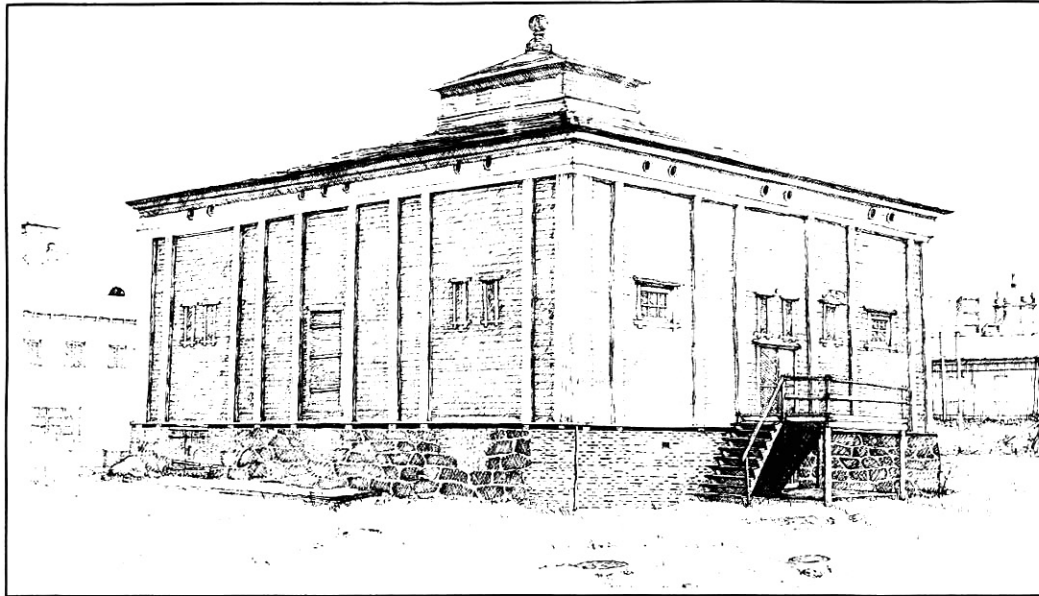
Useimmat lukijoista kai tietävät, mitä tarkoitan otsikkoon merkityllä Kruununmakasiinilla, mutta varmuuden vuoksi: se Myllytullin vanha viljamakasiini.

Oulun kaupungin vuonna 1986 julkaisemaan kauniiseen albumiin **Oulun kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet** on tietysti otettu kuva myös tästä makasiinista ja merkintö "Rakennus tullaan Myllytullin aatekilpailun perusteella säilyttämään." Pelko oli tästä lupauksesta huolimatta suuri, mutta nyt vaara on ohi, on ollut jo hyvän aikaa. Kaupunki möi makasiinin **Oulun Rakennusmestariyhdistykselle** ja vuokrasi sille tontin 50 vuodeksi.

Uusi omistaja sekä restauroi että saneeraa talon, johon tulee mm. kokoustiloja ja ravintola. Tällä välin rakennuksen ympärille on kasvanut uusi komea Myllytullin kaupunginosa.

Oulun kuvaan jo kauan oleellisenä kuuluneen talon iäksi on jo jonkin aikaa ollut tapana merkitä "n.1850". Esim. **P.V.Snellmanin** "Kauppaseuran historia" mainitsee sen v.1957 tapahtumien yhteydessä. Nyt kuulin remontin puuhamiehiltä, että sisältä on löytynyt kai-verrettuna vuosiluku **1847**.

Vanhin kirjoista löytämäni Kruununmakasiiniin liittyvä teksti kertoo, että Oulussa 1856—57 oli pula leipävil-

Mari Kuukasjärven piirros Kruununmakasiinista.

jasta. Kruununmakasiinit olivat valtion viljavarastoja. Tuolloin Oulun makasiini oli tyhjä, niin että Kauppaseura osti viljaa valtion lisälmen kruununmakasiinista. Sieltä se kuljetettiin Ouluun hevosilla. Sitten Kauppaseura maksoi takaisin viljalla. Potut pottuina, vilja viljana.

Kymmenen vuotta myöhemmin oli hätä koko maassa. Kruununmakasiinit olivat avainasemassa. Oulun makasiinin vastaavana eli Oulun kruununjyvästönhoitajana oli sinä vuonna **Fredrik Mauritz Hellman**, s. Pyhäjoella 12.6.1816. Hän oli jo silloin ansioitunut valtion palvelija ja saanut pari vuotta

aikaisemmin kuvernementin sihteerin arvonimen. Oulun virkaan hän tuli Pyhäjoen kruununnimismiehen virasta ja joutui heti tositoimiin.

Fred.Maur.Hellman oli legendaarinen hahmo. Ero-tesaan 1894 hän oli palvelut valtiota 49 vuotta. Hänen anoessaan ylimääräistä eläkettä kirjoitti kuvernööri **And.Joh.Malmgren** suosituksen kiitosten kera. Hellman olikin "käsittämättömän" tunnollinen ja työte- liäs.

Ylitornion nimismiehenä eli "komisariuksena" toimies- saan hän sivutoinään oli tehnyt ostamastaan Raution tilasta mallitilan. Oulussa hän

toimi myös Suomen Hypoteekkiyhdistyksen Oulun lääninomitean toimeenpanevana jäsenenä. Välillä hänet määrättiin myös varaläänin- kamreeriksi ja Kajaanin kihlakunnan kruununvoudiksi. Sen lisäksi hänellä monina vuosina oli Oulun ensimmäinen ja ainoa asianajotoimisto.

Hellman oli vakaa kristitty. Jo nuorena hän oli pohjoisessa kuunnellut **L.L.Laes- tadiuksen** voimallisia parannussaanroja.

Nykyisin puhumme usein lahjakkuuksien kouluttamisesta. Hellman ei ollut käynyt kouluja, vaan oli oppinut itseksensä lukemaan ja kirjoitamaan "aakkosten kaavois-

ta", jotka oli saanut vähän vanhemmalta serkultaan. Kaksikymmenvuotiaana hän oli hakeutunut Raahan tuomarin kirjuriksi, ja se olikin siihen aikaan sellainen koulu, että . . .

Fred.Maur.Hellmanilla ja hänen 12 vuotta nuoremmalla vaimollaan **Henrika eli Hellin Cannelinilla** —olivat muuten serkukset — oli 13 lasta, joista polveutuvat monet tunnetut **Hellman-Merikalliot-Hellemaat**, monet **Heikel-Heikinheimot**, **Rehnäc-Reinilät**, **Ryselin-Rysät** ym. V. 1858 syntynyt poika **Alexander (Alski) Hellman** seurasi v.1894 isäänsä makasiininhoitajana ja näyttää hänkin olleen sekä työteliäs että monitoiminen.

Niin, Oulun kruununmakasiini on suunnitellut uusklassilliseen tyyliin **Ernst Bernhard Lohrman**, aikoinaan arvostettu arkkitehti. Valtiolta makasiini 1886 siirtyi **Wel- j.Äströmille** eli "Rööttereille", heiltä Oulu Oy:lle, sitten kaupungille. 1950—60-luvuilla sen näyttävä vuokratilainen oli Oy Mahogany.

"Rööterit" käytti makasiinia mm. parkitusuutosten varastona. Kauppaneuvos **Runar Sandelin** muisti makasiinin tilavuudeksi n. 20 000 kuutiota, joten mahtui sinne pajunparkkia . . . Kiinnostavaa nähdä, miten kuutiot nyt hyödynnetään!